

Sır dolu sessizlik

■ İbrahim KARAOĞLU

KENDİNE özgü bir biçem arayışıyla yaratıcı kimliğini oluşturan genç bir heykeltıraş Filinta Önal. On yılı aşkın bir süredir özgün anıtsal heykeller (Sivas Anıtı, Sıynlıp Giden, Simon Bolivar, Jose Vasconcelos, Jorge de Bravo, Domingo Faustino Sarmiento, Ahmet Arif) ve çok sayıda taş ve metal heykel yaparak, hem değişik kentlerin parklarında, hem de önemli sanat galerilerinde izleyicileriyle buluşturdu yapıtlarını. Son sergisini Ankara Grup Sanat Galerisi'nde açtı.

1995 yılında Hacettepe Üniversitesi Heykel Bölümü'nden mezun olduktan sonra kısa bir süre öğretim görevlisi olarak çalışan Önal, Kiev'deki Şevçenko Akademi'de de yüksek ölçekli anıtsal heykel teknikleri üzerine çalışarak bu alanda önemli bir birikim oluşturdu. Ankara'da yaşıyor. Kentin en kuzeybatı ucundaki atölyesinde sürdürüyor çalışmalarını.

ŞİİR BULAŞIYOR

"Hasretinden prangalar eskittim" diyen şair bir babanın tek çocuğu. Anadolu'nun şiir atlası kundağı olmuş bekleğinde. "Ağulardan süzülmiş" bir şiir evreninde büyümüş. Bilinçaltı şiirlerle yüklü bir sanatçı Filinta. Bu nedenle her yapıtına bulaşıyor şiir. En çok taşları ve metalleri seviyor. Onlarla kuruyor sanat evrenini. Düş gücünün erişebildiği her şeyi taşa ve metale bulaştırıyor. Ve elleriyle şekillendiriyor yaşamı.

İçini görüyor taşların ve metalin. Orada gömülü, gizli kalmış görüngüleri, izleri arıyor durmadan. Her dokunuşunda o nesnelere, görüngüler kalık değiştiriyor. Bilinçaltının dehlizlerinde ne varsa onları şiirle kutsayıp, dokunduğu nesnelere bu şiirlerle biçimlendiriyor.

Yaratı labirentinin içine girdiğinde, çıkışsız bir yalnızlığın tüneline buluyor sanki kendini. Günleri o labirentin dehlizlerinde geçiyor. Kendi imgelerinin yığınağı, sığınağı bir labirent atölyesi.

İÇİNDE SAKLIYOR

Önce düşlerini saklıyor nesnelere içine. İçindeki burgaçlara takılan ne varsa; tutkuları, korkuları, kaygıları... Her şey taşların ve metallerin içinde

saklı. Sonra heykellerin süretinde dışa yansıyor sakladıkları. Keski ucuyla yonttuğu taşlara ve içine ateş üfleyerek şekillendirdiği metallere ortak ediyor sırlarını. Sonra en eski, en susuk dilleriyle; mahmur, saklı ve karmaşık duyguların tutanağı oluyor her bir yapıtı. En temel sorunu; "İnsanı anlamak" Hüzünlü, sevinen, düşünen, ağlayan, gülen ve kendi anksiyetesinin çerçevelediği sınırlara sığmayan insanı aramak, anlamak onunkişi.

Söylemini hiç yalınlaştırmıyor; karmaşıklaştırıyor, muammalara beliyor. Kendi beninin karmaşasıyla düğümüyor. Sonra da izleyicisine bırakıyor düğümlerin çözümünü. Hep kendi kutbunun bekçisi. Durduğu yere çağırıyor izleyicisini; kendi kendisiyle hesaplaşmanın kıyısına.

Yapıtlarını okumanın ipuçları, yontuların kaidelere dokunduğu yerde başlıyor; en dipteki sılık imzanın olduğu yerde. Her bir yapıtının grameri tekil bir mahmulukta sökülüyor. Kendinden taşarak izleyicisinin oluyor yontularındaki dayanılmaz hüzün.

SÖKÜLMİYEN GRAMER

Taş da, metal de düş ve gerçekte evriliyor Filinta'nın yapıtlarında. Her yapıt, taşların ve metallerin sessizliğini Filinta'nın hükmüyle örtünüyor.

Varsıl bir okuma evreniniz yoksa; ne denli uğraşsanız boğtur, alışılmış bir okumayla sökülüyor bu yontuların dilsel grameri. Yapıtların sessizliğinden süzülen imgeler düşlerinize dokunmuyorsa, içinizdeki en uzaklara çekilmiyorsanız, dalgınlığınız biteviye engelliyorsa düş gücünüzün sınırlarını, belleğinizin aynası pusluysa; okunmaz bir ağır roman gibi durur karşınızda Filinta'nın yapıtları. Taş; taş, metal; simgelerinden, imgelerinden soyutlanmış bir metaya dönüşürsünüz. Duruk bir karşılaşma olur yontularla buluşmanız. Siz de yaratı sürecindeki sancılan duyumsayıp, iç çekişlerini duyarsanız bu yontuların, düşlerinize dokunduğu yerde başlar okuma serüveniniz.

Elleriyle düşünen bir sanatçının düş evrenine ortak olursunuz. Sezgilerinizin grameri çözer bu yontuların sırlarını.

Nâzım ve Kırak Başları: Siirin Heykelini Yapabilir misin Filinta?

Yansımalar

Şefik KAHRAMANKAPTAN

sefik@kahr.amkaptan.com / www.kahr.amkaptan.com

Nâzım Hükmet'le ilgili ama topların beni çocukluğuma götürdü. Kadıköy'de Hasanbaşı'ndan Şişli'ye doğru giderken sağdaki bir sokaktan içindeki tek katlı küçük ev, Nâzım denince hep sili anıların arasından görünümüne önüne gelir. Evin önünde siyah bir otomobil durarda hep, uzun kalın pahtolu ve şapka, ayakları Beykoz kunduracı adamlar, kaldırımda "kaminote" denilen ispiro ocakıyla bir şeyler pişirirlerdi. Babamın bu adamların kim olduğunu sorduğum zaman "Sivil taharriler" yanıtı aldığıma gayet iyi anımsıyorum. Evde kimin oturduğuna sorduğumda ise rahmetli babacığım, çocuk ikhına köşünlük düğmesi diye olsa gerek, "İyi bir insan oturuyor orada, ona bir kütünlük gelmesin diye kapısında nöbet bekliyoruz" demişti. Sık kullandığımız bu yoldan her geçişte siyah polis arabası ve "taharriler" meraklı gözlerle süzülür. Sonra bir gün arabamın ve polislerin kaybolduğuna fark ettik. Babam, "Yurt dışına gitmiş oğlum, artık gerek kalmadı taharrilere" demişti.

Nereden bilebildiğimi ki, gençlik okurularımız bu "İyi insan"ın güzel Türkçemizi adeta damıtıp süzerek yaradığı

Filinta Önal, kırak başı taslağıyla

o güzelim şiirlerle, destanlarla geçecek. İki kez ziyaret ettiği Moskova'daki mezarının başında, babamın da anılan hep... Üzerindeki oyma ile Nâzım'ın dinamiğini anlatan doğal kayanın duruşundan hem iğretlik, hem de ağırlik hissettiren bu mezarın başında bu yıl "Türkiye Cumhuriyeti Devleti"nin de resmen büyükelçi ile temsil edilmesi, Kültür Bakanlığı'nın özel bir kitap hazırlayıp bastırması, kişiye "hak önünde sonunda yerini buluyor" diyor. Arzu hakkın sahibi, hasretleri gönlüne gömülü yurtdandan uzak öldükten yıllar sonra!

Şimdi Nâzım'ın evinin girişine olan anısına diktiğim, her ilkbahar patık gibi açan "mor salınam"la anırım. Nâzım'ın konu alan her yaratı, kendi niteliklerinin yanı sıra Balaban'ın deyişleriyle "Şiir Baba"yı korusu aldığı için diktiğini daha çok çeker. Bursa hapishanesinde olan resim sanatındaki sufi gelişimine önemli katkılarda bulunan Nâzım'ın ne de güzel resmeder Balaban... En güzel büstlerinden birini de, bu yıl ÇAĞSAV Omar Ödülü ve Küba'ya götürdüğü heykelle gündemde olan heykeltıraş Mehmet Aksoy yapmıştır.

Polonez'deki evatöyündeki kitaplığında durar. Son yaptığı ve Antalya'da açılan "Nâzım Hükmet haptiste" heykeli de çok anlamlı. Demir parmaklıklar var ama Nâzım'ın başına örtmüyor, arkada kalıyorlar. Herhalde "güvdesi haptiste olsa bile ruhunun özgürlüğünü" anlatıyor olmalı. Böyle sine bir yorum, başta Mustafa Balbay ve Mehmet Haberal olmak üzere nicodir "İsrail inadıyla" içerde tutulanlar için de geçerli benice... Nâzım'ın buğünlerde dikden dile yemiden dolayına başlayan "Akrep gibisin kardeşim... Koyun gibisin kardeşim..." dizelerindeki çözümlenmesi hâli ne denli güncel, ne kadar geçerli...

YURTSEVERLİK SÖYLEMİ

Aksoy'un "Nâzım Hükmet Haptiste" heykelinin altındaki plakaya ozanımızdan dizeler de işlenmiş. Ama habercilerin hiçbirinde hangileri olduğunu rastlayamadım. Nâzım'ın yurtseverliğini gösteren, ülkemize sahip çıkmasını hatırlatan en sevdiğim dizelerini tazelem edersiniz:

*dört nala gelip suak ayo' ile
atlatılır' e bir kırak başı gibi uzanır
bu memleket bizim*

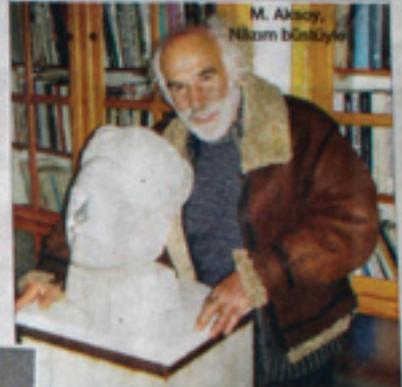
*bilekler kan içinde
diğer kenetli
ayaklar çabuk
ve ipik bir halıyla benzeyen toprak
bu coşkunem, bu cennet bizim*

*kapıların el kapıları
bir daha açılmazsa
yok olan insanın insanı kulluğuna
bu dâvet bizim*

*şayamaş bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim.*

TASLAĞI HAZIR, SİPARIŞ BEKLİYOR

Fazıl Say, Nâzım Oratoryosu'nda bu dizeleri koroya söylemiştir, böylece ozanımızdaki "biz" vurgusuyla ün biçim ilişkisi sağlamıştır. "Bu dizelerin heykeli de yapılır mı?" diye sorarsanız, taslağı hazır bile! Heykeltıraş Filinta Önal, Ankara Ortaokulu'deki Banbirlik Sanat Galerisi'nde açtığı son sergisinde küçük dikim ve yorumlarıyla

Heykelin ön görünümü

birlikte, bu taslağı da sorguluyor. Gözdeleştirilirse, 5 metre yüksekliğinde olacak, Akeleriz'e uzanan kırak başları... Nâzım'ın dizeleri de kasidede yer alacak. Böyle bir heykel nereye yakışır dersiniz? Gene Antalya İktidarye Başkanı Mustafa Akaydın'ın, yoksa Aziz Kocaoğlu (İzmir) veya Macit Özcan (Mersin) mi? Heykel konusunda dıyarlılığını bildiğimiz Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ile Kültür ve Turizm Bakanı Ertağrul Günay da benice bu potansiyel siparişçi listesinde... Bakalım kim önce ilgilenecek?

Bu 38 yaşındaki iyi heykeltıraş kim olduğunu merak ettiyorsanız, Hacettepe GSF mezunu, yüksek lisans, çeşitli ödüllere sahip bir heykeltıraş ve Nâzım'ın ardıç Ahmed Arif'in oğlu... Özgürlük hasretine eskitilen prangaların ozanı bakım daha Filinta'nın doğduğuy yıllarda adeta bağışları, hapishanelerde suçsuz tutulanlar ve dilci Kemal Kılıçdaroğlu'nun gelişini nazil anlatması:

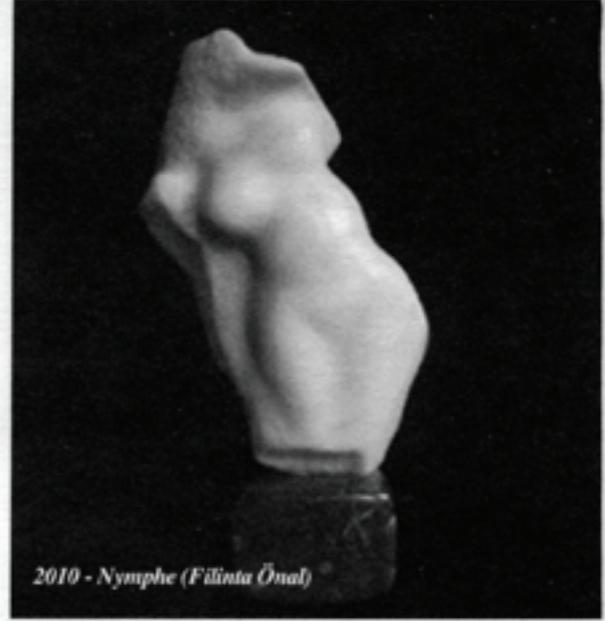
*Ne alınmazda bir ayıp,
Ne kurtak altında nakli kaçırın.
Biz bu halde sevilmek ve bu silbiri
İste bağışlanmaz korkunç suçumuz.*

Bir kuş akşamı Nâzım'ın mezarında

FİLİNTA ÖNAL BİR DİRENİŞTİR TAŞIN VE EMEĞİN KALBİNDE! / Deneme Engin Turgut

Düşünsenize, daha kafadan kafanıza lirik bir mermer düşünüyor. Şairim Nilay Özer'in değişiyiyle "yeryüzünün yeni tanrısı" Google'a "Filinta" yazıyorsunuz size "argo" bir kelime diyor ama diğer argümanları veremiyor. Türk Dil Kurumu Sözlüğü de öyle! İnsan mermerin içinden akan damarların kanına bakarak üzülmüyor ama yinelemekte yarar vardır. Filinta Önal akıl ve sezgi arasında taşların kalbiyle konuşan bir yeryüzü fısıltısıdır. Bakmayın siz onun atölyesinden çıkan dumana, o büyük bir şair babanın oğlu olmasının yanı sıra, sıra dağlardan bile heykel yapabilecek kadar büyük bir ustadır! O her şehri bir heykel sanacak ve bilecek kadar bir bilim adamı tavrıyla da köklere iniyor. Sezen Aksu geldi aklıma nedense? Bir gün yeni albümün adını 'kök' koyacağımı söylemişti de havalara uçmuştum. Çünkü 'kök' benim için evrensel bir barınak kadar bilmenin ve bilginin de gereğidir. Ama neden bu konuya değindim. Şundandır: Filinta Önal mermerini bir müzisyen gibi yontuyor da ondan! John McLaughlin gitarını hissedin bir an. Filinta Önal için bir heykel o şehrin ruhudur, nefesidir, çocukluğudur, kişiliğidir. Taşın ruhunda inat ve ısrar vardır. Taşın sesini dinler Filinta Önal! Tolstoy'un akrabasıdır ve Anna Ahmatova'dan alacaklı bir murç sızısı vardır kalbinde! Bu her yanı kalp olmuş adamın ruhuna girmek için Charlie Parker'in yanında park etmek lazım. Bir şehrin mimari yapısı Sümerlere, Asurlara, Anadolu medeniyetlerine kadar gider, genlere kadar yolumuz vardır! Arkaik bir coğrafyayla beslenesi bir uygarlığa hayal atımızı sürünüz. Filinta Önal binlerce yıllık bir geçmişe giderken, orada taş kesilmiş bir aşk bulursa, onu da yontar, bir insanı geldiği yere, geldiği topraklara götürür, bir şehrin macerasına ellerini, parmaklarını sokar, bir heykel daha yapar ve geriye çekilir bu Hitit yüzlü kardeşim! Vicdan ne anlama geliyorsa onun yüzünü gülümsetendir. Tanrıların büstlerini başka türlü okuduğu için, bu sanatçımızdan yeni bir bakış edindim, keşke bu zalim gezegeni yontsa da bize yaşanması yeni bir dünya çıkartsa oradan! Anadolu Uygarlığı'na efendice bir giriş yapmak için Filinta gibi bir tavırdan, bir yetenekten söz etmek gerekiyor. Taş sevenlerin ellerinde taş düzgün

2010 - Nymphe (Filinta Önal)

durmuyor. Bu sanatçımız, akıl, bilinç, düş ve büyü için bir şehri yeniden yıkar ve yeniden yapabilir. Nesnenin ya da bir hayatın sanata dönüşmesi derdidir. O bir yontucudur. Taş konuşursa, iklimin akli karışır, bilinci şaşırır. Taş susarsa, taş küserse, binlerce hayatın canı acır. Bu dünyanın gidişatına baktıkça sanatçının gözlerinden gözyaşı değil taşlar akıyor. Filinta Önal murçla barışaktır. İnce detaylara girerken taşın içindeki müzikle meditasyon yapacak kadar kendi atölyesinin kölesidir! Mezopotamya gülüşlüdür ve sekiz bin yıllık bir coğrafyanın, nice hayatlar, savaşlar, aşklar görmüş toprakların derviş yüzüdür o! Bilmeyen, sevmeyen, anlamayan, taşla oynamasın. Filinta Önal'ın derdi kayalardan daha büyüktür, sanatçının derdiyle oynamayın. Heykellerinin arkasında derin bir şiirin şarkısı ve tanrıların kustuğu taşlar var! Disiplinden uzak olmayan bir coşku karnavalını, lirizmin kucagina taşıyıp, oradan hemen umudun ve aşkın bulutlarından yeni bir insan yapacak kadar bütün zamanların, bütün kötülüklerin rövanşını alır ve bir mermiyi çiçek yapacak kadar, bir insanı abdal yapacak kadar, koca yürekli bir sanat insanıdır! Hey, güzel sanatçım Filinta Önal, kille kül arasında çok gidip gelmişliğin vardır senin, taş kafalı insanlar nasıl yontulur, söyler misin? Filinta Önal acaba bu soruma şöyle mi cevap verirdi: Kendi gölgenle yürü! Beni taşta bırak! Kendi gölgenle yürü! Beni taşta resmet! Kendi gölgenle yürü! Beni mermerde melek yap! Kendi gölgenle yürü! Beni yıldızımınla bırak...

Arkadaşım, kardeşim Filinta Önal'ın (Mart'ta, içinden art geçiyor Mart'ın ve martıların) heykel sergisi için yazı yazmak benim için onur niteliği taşıyor. Ömrümde böyle yetenekli ve efendi bir adam az tanıdım. Çekiçle mermeri okşarken o

sanatsal çabasını görmemiz lazım. Yaratıcı ile izleyen arasında iki kalbin dansını görmemiz ve yaşamanız lazım. **Filinta Önal** sabırlı bir tutkunun ta kendisidir. Vakur ama sevecen bir meleğin en soylu içtenliğidir onun tavrı. Yalnızlık parkında kuşların gagaladığı bir heykeldir o. Sanat kurmaca olabilir ama yaratıcı olması onun gereğidir. Edebiyat, sinema, müzik, resim, heykel, her neyse, sanatın o dönüştürücü ve devrimci niteliği zaten tartışılmayacak kadar hayati ve ruhsal bir öngördür. Görgü yanı vardır. Sanatçı bir proje insanına dönüşmüş, bir 'pazar'a yönelmiş ve medya için yalakalık yapıyorsa o sadece bir kurgudur, kurttur! Vasat olana kurban ve ahkâm kesmektir. Sanatta hesap kitap varsa uzaklaşın ondan! İşte bu anlamda **Filinta Önal**'ı alkışlamak gerekiyor. Sanatından asla taviz vermeden bildiği ve inandığı yolda yürüyor. Tutkunun, umudun ve taşın dansı bu. "İçim, bir suskunsu tekin mi ola?! O Malta bıçağı, kınısız, uyanık! Ve genç bir mısradır Filinta endam..." **Filinta Önal**'ın büyük şair babası **Ahmed Arif 'hasretinden nice prangalar eskittiyse'**, **Filinta Önal**'da hasretinden nice mermerler, taşlar, bronzlar eskitmiştir. Anıtsal projelere, bienal, sempozyum ve fuarlara katılmış, kişisel ve karma sergilerde bulunmuş ve haklı olarak ödüller almış bu sanatçımız çağımızın en büyük sorgulayıcılarından. Bunu da heykel sanatıyla en anlamlı bir biçimde ifade ediyor zaten! Hayatı sanata dönüştürmek onun biricik işi. **Filinta Önal**'ın hayatı kucaklayan düşleri asla

eskimez. Taş eskimeyen bir kültürdür ve taşın içinde binlerce medeniyet gezinir. Taş terbiyecisidir o. Taş bir sanat nesnesine dönüştürmek için gönderilmiştir yeryüzüne. Ateşin sönmeyen çocuğudur o. Kalbinin sıcaklığıyla eritir soğuk bir demiri bile! Damıtılmış, rafine edilmiş muhteşem imgelerin dışavurumudur bu. Anadolu'da bulduğu taşları binlerce **Kibele**'ye dönüştürmesini bilen, hayal gücüne yetişilmeyen, taşın vicdanını hep kalbinde taşıyan, taşa aşkla can veren bir yeryüzü sanatçısıdır **Filinta Önal**. Taş, mermer, bronz bir biçime kavuşmadıkça ıstırap çeker. Bu yüzden taşın kaderi **Filinta**'nın ellerinde sanat olmak demektir. Siz bağrınıza taş basmayın, **Filinta Önal**'ın eserlerine bakın, taşlaşmış kalbiniz yosun tutmayacaktır. Ey insan kendini yontmalısın. Sanatla yoğrulmalısın. Öz ve biçime giden yolda estetik kaygılarla sığ bir dünya görüşüne izin vermeden, derinliğin kazı çalışmasında iyi bir sanatçının eserleri önünde sevinçten şapkanı ve fazlalıklarını fırlatıp atmalısın. "Yalnızca ben bilirim/ diktatör heykellerine/ pislemek için/ göç ettiğini/ dünyadaki bütün kuşların." demesi boşuna mıdır **Sunay Akın**'ın! Sözü fazla uzun tutmaya gerek yoktur. **Filinta Önal** mermerin içinde açan bir sanat çiçeğidir. Şiirin ve insanlığın kokusu eşsiz bir ada gibidir onda! Bir ada heykeli yapar da içine girer bir kadeh rakınızı da içersiniz. Bir direniştir taşın ve emeğin hünerli kalbinde! Onurlu bir dizedir o! Gerisi hikâyedir.

FAZLA BİR ŞEY DEMEYE GEREK YOK / Deneme **Filinta Önal**

Merhaba, sökülün ya da tahrip edilen pek çok anıtsal heykelim bulunmakta.

Çeşitli parklarda üzerlerinden tükürükler, balgamlar akarken görüp kahrolduğum anıtsal işlerim var. Üstelik resmi ve diplomatik işler bunlar.

Erotik ya da aykırı bir yanı da yok. Temizlik ve onarım işlemleri sırasında saldırıya uğrayıp kendimi korumak zorunda kaldığım da bir kaç kez olmuştur.

Ancak bunları tekrar hatırlayıp travmaları yeniden yaşamak istemiyorum.

Hatırlamak dahi istemiyorum. Onun için beni başışlayın bu konuda uzunca birşey yazamadım.

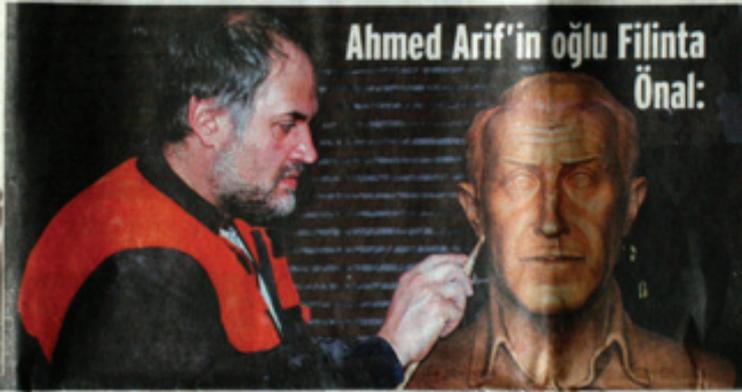
Ancak sökülün heykellerden ikisi Venezüella Büyükelçiliği için yaptığım onların kurtarıcıları ve

kahramanları olan **Simon Bolivar** ve **General Francisco de Miranda** heykelleriydi.

Herhalde "bir yabancıнын heykelinin burada ne işi var" diye saldırdılar. Onarım işleri sırasında bana saldıranlara, "onların ülkelerinde de bizim kahramanımız **Atatürk**'ün heykeli var, o sebeple bu heykeller başkentte" açıklamasını yaptığımda, "o da kahraman mı biz de ne kahramanlar var" demişlerdi. Heykeli tahrip edenlerin kimler olduğu bilinmekte ancak bir sonuç alınmadı. Cahil lümpenlerin saldırılarına hem heykellerim hem ben defalarca uğradım. 18 yıldır atelyelerim hep sanayi bölgelerinde. Sokağın dilini öğrendim ister istemez. Hem varlık mücadelesi vermek hem de heykel yapmak gibi bir mücadeleyi başarıyla sürdürüyorum. Bu sebeplerden dolayı ülkemden ayrılmayı hiç düşünmedim. Bir de babamın mezarı bu ülkede ve o mezarın taşını ben yonttum; buradan gitmem yani. Umutsuzluk yok. **Sanatçı umudun bizatihi kendisidir.**

Satır arasında kalanlar

Edebiyat sayfalarına dalıyor ve ölüm yıldönümlerinde iki büyük ustayı, Orhan Kemal ve Ahmed Arif'i, çocuklarının cümlelerinden dinliyoruz

Ahmed Arif'in oğlu Filinta Önal:

Babamın hayata dair yorgunluğu olduğunu hiç hissetmedim. Kızardı öylesi şeylere. "Ben sanatçı, ilerici, devrimci adamım. Umudun kendisi benim, bizim gibi adamlar" derdi. Umutsuzluk yasaktı onun için. "Dünya rezalet de olabilir, ama sanatçı, şair umudun kendisidir" derdi.

YAŞAR AYDIN

Orhan Kemal'in oğlu Işık Öğütçü:

Babam hep şöyle derdi: "Tek parti döneminde çektim. Demokrat Parti döneminde, Milli Birlik Komitesi döneminde, Adalet Partisi döneminde yine çektim". Çünkü o bir sanatçı. Sanatçı dediğin eleştirecek, hiçbir zaman iktidara yanaşmayacak.

D. GÜLÇİN ERDEM

Bilimsel yasalar, keşfediler siyasatlerin

ÇOCUK TEŞVİKİ, KÜRTAJ YASAĞI, NAZİLER
Bir benzerlik var ama

Derby işgali büyük
bir meydan okuma

10 Mart Perşembe 2011 7

Örümcek Adam'a 1.1 milyon dolar

Çizgi roman Örümcek Adam'ın serisinin orijinal bir cildi 1.1 milyon dolara alınıyor. 1962 yılında yayınlanan Örümcek Adam cildinin ilk baskısı bu fiyatla ComicConnect.com adlı internet sitesinde yapılan açık arttırmada

ulaftı. Örümcek Adam çizgi romanın o yıllarda ABD'de 12 sentte piyasada bulunabiliyordu. Örümcek Adam'ın 1938 tarihli bir başka cildi, geçtiğimiz yıl 1.5 milyon dolara satılmıştı. ■ DIŞ HABERLER

Kanat
ATKAYA

Telli pullu dilekçe günleri

SEÇİM yaklaşırken vekillik konusunda yeşil ışık görünen hareketlendi.

Milletle hizmet aşkıyla yanıp tutuşan, bir an önce Ankara'ya kağıdı atıp gecenini gündüzüne katarak çalışmak arzusu taban yapmış olanlara ne mutlu!

Hele bir de yeşil ışık altından geçiyse, Allahsaş tutmayın o yığılı, her nerede yaşayor ve yapabilecekseniz oradan Meclis'e kaçar koşarak gidin.

Vekillik hevesi örnek günümüzün taze melekelerinden değil.

Geçen ay bit pazarından "kurtardığım" 1939-1945 arası "Karikatür" dergilerini inceleyen 1939 seçimi öncesindeki vekillik heveslerini konu alan boka malermeye rastladım.

Atatürk sonrası ilk seçim, İnönü'nün partiden sonra Meclis'te mutlak hakimiyet sağladığı dönemin başlangıcıydı ve birden bire aday adaylığı için hayal kuruyordu.

"Karikatür"ün hevesli adaylarla ilgili sayısız karikatür ve tasarımları arasında "Çamdeviren" imzalı olanı seçtim.

gizlemişti; heycenli şahısları için: "Nemzetlerin İktisatları"

Telgraf pullarıyla yazık istidamın (dilekçemizi)

Hayta tebdil eyleye hak hemen rüyamız

Giden resimlerimiz öyle şahı çıkt ki Sayışalığı (vekilliğe) seçerler görmeden sinemamız

Valan şehirlerin farkı yok birbirinden Doğrusu kim seçerse o alır duamız

On iki ciltlik kitap tuttu tarımın İlimimiz Yüksekli uğraşarlar taklide zekamız

Kendimizi bugünden seçmiş biliyoruz

Başka türlü görmeye başladık

dünümüzün

Geleceğe mahsuben yaşayan dolaymaz olduk

Evimizi büyütüp artırdık kıramız

Talhin yapılmışla bir de vekil olarak

Doya doya seyredin Karpiç'te sefamız"

Bütün varlığınıca İktisadılara basarlar

'İstiklal Marşı hepimizin marşı'

Ünlü şair Ahmed Arif'in oğlu heykeltıraş Filinta Onal '2011 Mehmet Akif Ersoy Yılı' dolayısıyla bir 'İstiklal Marşı Anıtı' yaptı. Onal, "İstiklal Marşı hepimizin marşı. Babamın Kürt, Akif'in Arnavut olması önemli değil. Meseleye politik bakmıyorum" dedi.

■ Sefa KAPLAN

Ahmed Arif

KURT kökenli ünlü şair Ahmed Arif'in oğlu Filinta Onal, '2011 Mehmet Akif Ersoy Yılı' dolayısıyla bir 'İstiklal Marşı Anıtı' yaptı. Kültür Bakanlığı tarafından yapılan anıt, 12 Mart'ta Akif'in yaşadığı Tacettin Dergâh'ın da içinde bulunduğu parkta yerleştirilecek. Filinta Onal, Moğolistan'dan Venezuela'ya kadar pek çok önemli devlet adamının heykellerini yaptığı, Türkiye'nin muhtelif meydanlarındaki Atatürk heykellerinin altında de kendi imzasının olduğunu belirterek, "İstiklal Marşı hepimizin marşı. Babamın Kürt, Akif'in Arnavut olması önemli değil. Birkaç küçük önyere gitmek kimsin ne olduğu belli bile olmaz zaten. Meseleye politik bakmıyorum. Ben profesyonel sanatçıyım. 'İlimiz sağık' desünle yeter" dedi.

Bakanlık açıklamasında, beş adet manif tavanın kitabeden oluşan, 200 cm yüksekliğinde, 150 cm genişliğinde olan anıtın her bir bloğunun üzerinde İstiklal Marşı'nın diğer kısımların kabartma tekniğinde büyük harflerle yazıldığı da belirtildi. İstiklal Marşı Anıtı, İstiklal Marşı'nın yarıdağı Tacettin Dergâh'ın da bulunduğu Alındağı Mehmet Akif Ersoy Parkı içininine yerleştirilecek. Anıtın resmi açılışı, İstiklal Marşı'nın kabartılmasının 90 yıldönümü olan 12 Mart 2011 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanı Erdoğan Gıncay tarafından yapılacak.

Filinta Onal

'Çıplak Balzac' müzeden çalındı

■ DIŞ HABERLER SERVİSİ

FRANSTZ heykeltıraş Auguste Rodin'e ait 'Yokluğa Kavuşmuş Çıplak Balzac' adlı heykel, Kültür Yolu İnanç Müzesi'nden çalındı. Müzeden yapılan açıklamada, heykeltin, binada üç ay önce yapılan tadilat sırasında ortadan kaybolduğu belirtildi. 127 santimetre uzunluğunda ve 61 santimetre genişliğindeki heykeltin, vinç ya da kazıyon yardımı olmadan götürülmesinin mümkün olmadığını inanılıyor. Müze yetkilileri, olayla ilgili olarak kuruma içi soruşturma başlattı.

Rodin'in, Fransız roman yazarı Honoré de Balzac'ın yazdığı ve 1892-1893 yıllarında kabu döktüğü heykel, Amerikalı Yahudi koleksiyoncu Billy Rose tarafından İsrail Müzesi'ne bağışlanmıştı. 'Kollama Kavuşmuş Çıplak Balzac' heykeltinin değeri tahmin edilemiyor. Ancak 'Düşünen Adam' ile bilinen Rodin'in 'Öpücük' heykeli 2009 yılında Sotheby's müzayedesinde 3,44 milyon dolar, 'Hırsız' heykeli de yaklaşık 19 milyon dolara alını bulmuştu.

www.citroen.com.tr

SANATÇI, ANKARA'DA OLGUNLAŞIR VE OLUR

FİLİNTA ÖNAL

HEYKEL YAPACAĞI TAŞTAN ÖNCE İZİN ALAN, BİR YERLERDE BİR ESERİNİ GÖRDÜĞÜNDE PEK MUTLU OLAMAYAN, BABASI ÜNLÜ ŞAİR AHMED ARİF'TEN SANATÇI RUHUNU ALAN FİLİNTA ÖNAL ANKARA'DA YAŞIYOR. "SANAT ANLAMINDA DOĞRU DÜZGÜN İŞLER YAPAN İNSANLAR YA ANKARA'DA DOĞMUŞTUR YA DA BİR DÖNEM ANKARA HAVASI ALMIŞTIR" DİYECEK KADAR DA BAŞKENTİ İYİ TANIYOR.

RÖPORTAJ VE FOTOĞRAFLAR: **EVREN ÖZESEN**

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ HEYKEL BÖLÜMÜNÜ HANGİ DÜŞÜNCELERLE SEÇTİNİZ?

Gayet bilinçli seçtim; öğrenciliğim sırasında da pek çok kişinin tesadüfen bölümümüzde olduğunu gördüm. Lisedeysen, üniversite sınavına girmeden önce mimarlık düşünüyordum. Üniversitelerin düşündüğüm bölümlerini gezmeye başladım. İnceledikçe mimarlık üzerine düşünmeye başladım. Mimarlıkta bir fonksiyon var. Bu durum beni biraz sınırlayacak gibi geldi. Mimarların yapacağı işi tamamen dışarıdaki koşullar belirliyor gibi bir kanı oluştu bende. Arazi, iklim, imar yasaları, mevzuatlar, insanların anlayışları, istekleri... Baktım ki burada sınırlanacağım. Sanatta böyle bir durum yok. Sanat size her hakkı veriyor. Sonuçta baktım ki sanat yaratıcılığın daha özgür bir aktivite alanı. İnsan yaratıcılığının sonsuz özgürlükle uygulamaya, taş, boyaya dökülebileceği bir alan. Onun için ben bu işi yapayım dedim. Aslında her insanın içinde yetenek var, bir cevher var; sen onu işle bakalım bir, yont biraz, o ortaya çıkar. Resim mi heykel mi olsun diye düşünürken; fakültede heykel bölümü önüne getirilmiş taşları gördüm. O kadar hoşuma gitti ki, sanki bir arkeolojik kazı alanından çıkmış gibi; milyonlarca yıl doğa tarafından çeşitli işlemlerden geçmiş, değişime uğramış bir şey senin önüne gelmiş, senin de kafanda bir şey var, sen onun yontarak, onun içinden çıkartıyorsun kafandakini... Bir yandan da Seramik Bölümü eski başkanı Hamiye Çolakoğlu'nun etkisi oldu. "Oğlum sen kocamansın, fiziğin çok uygun, heykele gir; anıtsal, büyük heykeller yaparsın, yine resim yaparsın ilgin olursa ama böyle büyük anıtsal işler yapan adamlar az ülkemizde, heykele gir sen" dedi. Zaten duymak istediğim şey de buydu...

EN ÇOK HANGİ MALZEMELERLE VEYA HANGİ TİP TAŞLARLA ÇALIŞMAYI SEVİYORSUNUZ?

Tüm malzemelerle çalıştım, hepsini de bilmek istedim. Çamuru, kili, modelaji iyi bilmek gerekiyor. Bu işin temeli o. Onu iyi öğrendikten

sonra diğerleri de gelişme göstermeye başlıyor. Malzemeleri ayırmak doğru değil. Metal, taş, çamur, ahşap, cam, fiber... Her malzemenin kendine has bir dili var. Sizin seçtiğiniz düşünceyi hangi malzemenin iyi anlatacağını düşünüyorsanız onunla çalışmak lazım. Ama son yıllarda taşta özel bir ilgi oluştu. Taşa bir kez girince vazgeçemiyorsunuz.

NEDİR TAŞIN SIRRI?

Taşın çok sırlarla dolu bir dünyası var. Milyonlarca yıl önce doğa tarafından oluşturulmuş bir şey... Öncelikle ona bir saygı duymak lazım. Atölyeye taş getirilip indirildiğinde, önce bir karşısında duruyorum saygıyla; diyorum ki "Sen benim dışımda bir varlıksın, ben dünyada var olmadan çok çok önce de vardın, benden çok çok sonra da var olacaksın... Kafamda yapmak istediğim bir şey var; sen de bana sırlarını aç, bana izin ver ki seni yontayım." Elimi çekici alıp ona vurduğumda değişmeye başlıyor aslında, o artık atölyeye geldiği günkü taş değil. Bunun yanında ben de değişmeye başlıyorum onu değiştirdikçe... Sonra öyle bir yere geliyorum ki, o taş oradan yontulmuyor; içinden ters bir damar çıkıyor, bazen demir elementi oluyor içinde; vurduğumda keski geri tepiyor... Aslında onu makineyle falan zorlayıp bir şeyler yapmak mümkün. Ama belki de kırılır o zaman, belki üzülür... Taş bana diyor ki "Bir dur usta, ben sana başka bir şey göstereceğim." Onu duymak lazım. Bunu duyduğunuzda taştan vazgeçemiyorsunuz işte.

NASIL BİR ÇALIŞMA SİSTEMİNİZ VAR? HER GÜN ÇALIŞIR MISINIZ?

Genellikle her gün atölyeye geliyorum. Burada olmayı seviyorum. Bazen temizlik, etrafın toparlanması, mutfağın temizlenmesi, yemek yapmak, gelen giden arkadaşlarla bir şeyler yiyip içip sohbet etmek... Daha çok gece çalışmayı seviyorum. Daha sakin oluyor. Öğlene kadar genelde şehirde oluyorum, gerekli görüşmeler varsa onları yapıyorum. Öğlen güneş tepedeyken çalışmaya başlayıp işin yoğunluğuna göre

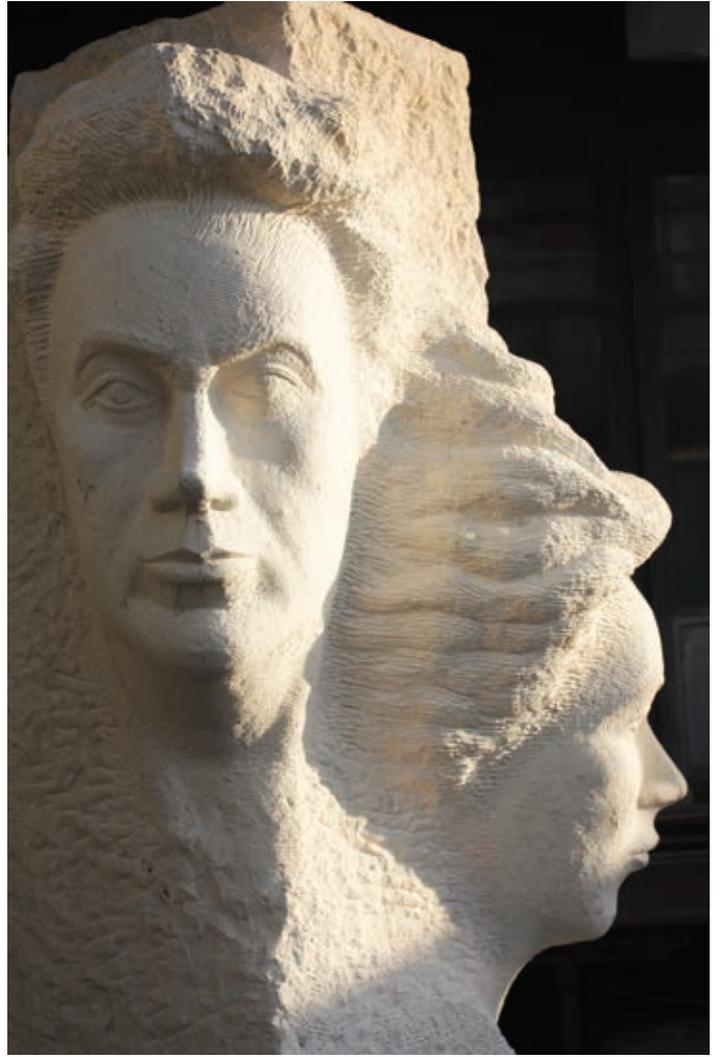
akşama, geceye, hatta sabaha kadar burada kaldığım oluyor. Daha çok iş belirliyor ama her gün burada oluyorum genellikle.

ELİNİZDEN ÇIKMIŞ BİR HEYKELİ YERLEŞTİRİLDİĞİ YERDE GÖRÜNCE NELER HİSSEDERSİNİZ? ÖZELLİKLE HEYKELLERİNİZİ GÖRMEK İÇİN BİR YERLERE GİTTİĞİNİZ OLUYOR MU?

Yaptıktan sonra yerinde görmek insanı çok mutlu eder ama maalesef ben pek mutlu olamıyorum. Çünkü kamusal alandaki heykellerimin hep bir taraflarını kesiyorlar kırıyorlar falan... Bazen metal hırsızları, bazen kendini bilmezlik, bazen politik sebeplerle bunlar oluyor. Bir kere bir arkadaşımı heykelimi göstermek üzere bir yere götürdüm. Gittiğimizde heykel yerinde yoktu. Neyse ki çok ağır olduğu için götürmemişler, yakınlarda bir yerlerde bulundu! Çok güzel bakılan heykellerim de var. Ama bir türlü huzur bulamayan işlerim de var. Bazen bir görüşme için o kişilerin mekânlarına gittiğimde yıllar önce yaptığım bir heykelimle karşılaşıyorum. Onları görünce hemen gidip dokunuyorum, okşuyorum heykelleri. Kızım oğlum gibi derler ya, naif bir duygu seviyorum.

ŞEHİR HEYKELLERİ BAKIMINDAN ANKARA'YI NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ? ANKARA'DA SEVDİĞİNİZ HEYKELLER HANGİLERİ?

Tabii resmi ve özgün olanları ayırmak lazım. Resmilerin arasındaki

Zafer Çarşısı'nın karşısında bulunan Atatürk heykeli çok güzeldir. İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica tarafından yapılmış. Keza Ulus meydanındaki at üzerindeki Atatürk heykeli de onun eseridir ve çok güzeldir. Güvenpark anıtı da müthiştir. Taş ve bronzla yapılmış. Ancak tüm bu heykellerin bir sıkıntısı var. Heykeller güzel; zamanında yapılırken boş alanlara, meydanlara belirli bir hespla yapılmış güzel anıtsal eserler. Anıtsal heykellerin belirli bir şehir planıyla anlamı olabiliyor. Önce bir şehir planınız olacak; o planınızda meydanlar, parklar olacak, geri kalan kısmında da imar yasanıza göre belirli bir mimari kimlikte binalarınız olacak. Heykel o boşlukların içinde algılanabilir. Birbiriyle alakası olmayan bir sürü büyük çirkin bina, ortada koskocaman Güvenpark anıtı kayıp! Görünmüyor. Yanından geçerken algılayamıyorsun. Algılanabilmesi için açık bir peyzaj, geniş bir ufuk çizgisi olması gerekiyor. Ankara'nın, hatta Türkiye'nin böyle bir sıkıntısı var: Meydan yok!

YA ÖZGÜN HEYKELLER?

Böyle çok az eser var. Bunların içinde en sevdiğim, rahmetli İlhan Koman'ın bir heykelidir. Koman'ın "Mitolojik Yaratıklar" diye bir serisi vardı; o seriden bir eserin bronz kopyası 90'lı yıllarda Seğmenler Parkı'na getirildi. Çok güzel bir heykel... Fakat görünmüyor. Önünde epey uzun bir takım bitkiler var. İgili kişilerin konuyu bilen birilerine danışıp yeni bir yere yerleştirilmesi veya bitkilerin budanması gibi bir şey gerekiyor. Onun dışında Sakarya Caddesi'ndeki granit heykeli iyi bulurum. Kendi başına güzel çözümlenmiş soyut bir iş ama o çevreye uydu mu dersiniz bazı şüphelerim var. Kurtuluş Parkı'nda iyi heykeltıraşların işleri vardı ama onlar da bugün görünür değil. Bir de Metin Yurdanur'un erken

"TAŞIN SIRLARLA DOLU BİR DÜNYASI VAR. ÇEKİÇLE ONA VURDUĞUMDA DEĞİŞİYOR, BENİ DE DEĞİŞTİRMEYE BAŞLIYOR."

dönem heykellerinden Sıhhiye Abdi İpekçi Parkı'ndaki "Eller" ve Gar'ın önündeki Asur aslanına binmiş Nasreddin Hoca heykelini de beğendiğimi söyleyebilirim. Bunların dışında Anıtkabir var tabii. Sanatsal anlamda Anıtkabir başlı başına çok güzel; çok ayrıcalıklı bir yapıdır. Çok iyi korunmuş mermer, traverten heykeller, aslanlı yol... Yalnızca yakın dönemde eklenmiş bazı önemli kişilerin, Atatürk'ün silah arkadaşlarının büstlerinden bazıları çok iyi değil. Ama eskiler inançla yapmışlar; inanç... Sanatta inanç önemli; kendini adayacaksın, kararlı olacaksın ve yapacaksın. Anıtkabir'i hepsinden ayrı tutmak gerek. Onu çıkarırsak geriye çok da bir şey kalmaz. Şehir girişlerinde yer alan keçiler, kediler falan... Onlar heykel değil bir kere; hiçbir türlü değil. Fabrikasyon, kötü malzemelerle yapılmış kötü işler. Başka ülkelerde bunların örnekleri yok değil; var. Ama daha kaliteli yapılmış, özen gösterilmiş işler.

BUGÜNÜN ANKARA'SINDA NERELERDE ZAMAN GEÇİRİRSİNİZ?

Tabii genelde atölyedeyim. Atölye dışında da Kavaklıdere, Kuşlu Park civarlarında bulunuyorum. Hacettepe'nin oralar, Hamamönü'nde çay içip tavlada oynadığımız falan oluyor. Sık olmasa da; bazen canım sıkılıp, ümitsizliğe düştüğüm zamanlarda Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ni de geziyorum. Benden binlerce yıl önce yaşamış meslektaşlarımla yaptığım eserlere bakmak, dokunmak iyi geliyor.

ÜLKEMİZİN EN BÜYÜK ŞAİRLERİNDEN AHMED ARİF'İN OĞLUSUNUZ; BABANIZIN HEM SANATÇI OLARAK HEM DE BİR İNSAN OLARAK ÜZERİNİZDE NASIL ETKİLERİ OLDU?

Çok olumlu, çok güzel ve büyük etkileri oldu. Sanatla uğraşmaya

başladıktan sonra bir gün konuşmuştuk. Ben üniversitenin ilk yılında okurken ne yazık ki vefat etti. O zaman düşündüğüm şeyler vardı; bir sürü insan aynı okula girdik aynı eğitimi alacağız, herkes buradan çıkacak... Kafama takılmıştı bu konular. Gittim babama sordum; "Nasıl sanatçı olunuyor baba?" dedim. Güldü önce. "Bir formülü yok ki, belki de olamazsın" dedi. "Ya olursam?" dedim. "Olursan anlarsın" dedi. İsrar ettim, "Ölçüsü nedir, nasıl anlayacağım?" dedim. Düşündü, düşündü; "Yalnız olduğunı anladığın an sanatçısındır" dedi. Çok iyi anladım sonra ne dediğini. Eğer yetenekliysen, işini biraz iyi yapıyorsan bu dünyada yalnız kalıyorsun. Birileri seni öteliyor, yalnızlığa itiyor. İyi bir yalnızlık ama! Güzel bir şey... Einstein'ın ta ilk gençlik zamanlarımda okuduğum bir sözü vardı, aklımda kalmıştır: "Yalnızlık gençlikte biraz üzüyordu ama olgunluk çağında tadına varılmaz bir keyif haline geldi" diyordu. Yaratırken, düşünürken yalnızsın; imge geldiğinde de yalnızsın... Babam bana hiçbir şeyi kitap gibi maddeler halinde anlatmadı. Sanatın nasıl iyi ve doğru bir şekilde yapılabileceğini babam sayesinde pek çok meslektaşımın daha erken ve kolay çözdüğümü düşünüyorum. Neyin daha akla yatkın, neyin uzak olduğunu; neyin moda neyin kalıcı olduğu gibi noktalar bunlar. Yazılı çizili öğütler değil ama görerek ve yaşayarak içselleştirmişim bu kavramları. Ayrıca kendime güven veriyor öyle bir babamın olması. O bir şekilde genetik hükmünü sürdürüyor. Tavırmda, algımda ister istemez etkiliyor beni. Ben başka bir varlığım, o başka bir varlık elbette ama bazı izler var az da olsa. Bu izler de öncelikle bir insan olarak ve beraberinde bir sanatçı olarak kişiliğimi oluşturmamda temel taşıyıcı kolondur. Ama kendiliğinden, daha çok sezgi yoluyla aktarılmış bir şey...

BABANIZIN ANKARA İLE İLİŞKİSİ NASILDI? ANKARA İLE İLGİLİ NELER DÜŞÜNDÜĞÜ HAKKINDA BİR FİKRİNİZ VAR MI?

Bir öğrenci olarak Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne geldikten sonra hep Ankara'da yaşamış babam. Bir yandan Ankaralı da görürdü kendisini. Hayatı burada geçmiş. Çok severdi burayı. Babamla çok gezerdik Ankara'yı ben çocukken. Ben dört-beş yaşında bir çocukken Kale'de, Altındağ'da hep sokaklarda gezerdik. Şiirlerinde yazdığı insanlar, yerler... Bir keresinde Hıdırlıktepe'ye götürmüştü beni, "Ben öğrenciyken buranın en tepesindeki gecekondulardan birinde kalmıştım" dedi. Oraları, o insanları yazarmış. Ankara'yı sokak sokak gezerdik, çok yürürdük. Kale, Samanpazarı falan bugünkü gibi değildi. Çocukluğumdan beri birçok sokağını mahallesini bilirim Ankara'nın; hep babam göstermiştir. Ayrıca babam Ankara'yı cumhuriyetin başkenti olması açısından da ayrı severdi. Babamın İstanbul'dan ve oradaki insan ilişkilerinden çekindiğini, oraya giden insanların değiştiğini düşündüğünü; birçok arkadaşının ve sanat çevresinin orada olup kendisini çağırdığı halde İstanbul'a gitmediğini biliyorum. Bugün İstanbul'da doğru düzgün işler yapan insanların büyük bir yüzdesinin Ankaralı olduğunu ya da bir Ankara havası aldığını da görebiliriz. Ankara'da olgunlaşır, oluşursun ama maalesef İstanbul'da meyve verirsin...

SİZİNLE BİRLİKTE AHMED ARIF ADI DA SIKLIKLA ANILYOR. BAŞKA BAŞKA YAYINLARDA KARŞILAŞTIĞIMIZ RÖPORTAJLARINIZDA DA BABANIZLA İLGİLİ SORULARA HEP RASTLIYORUZ. BU DURUM ÜZERİNİZDE BİR BASKI VEYA RAHATSIZLIK YARATYOR MU?

Aslında rahatsızlık vermiyor. Doğal tabii ki; kime soracaklar? Bana soracaklar doğal olarak. Ben de ne biliyorsam, elimden ne geliyorsa anlatır, açıklarım. Benim alanım heykel olduğu için daha önceleri; "Benim alanım ayrı, onunki ayrı. Sadece babamla ilgili detaylı bir röportaj da yapmak mümkün. Buna yardımcı da olurum; o zaten büyük adam. Beni ne karıştırıyorsunuz?" gibi şeyler düşünürdüm. Çocuksu şeylerdi bunlar. Bazen olumsuz şeylerle karşılaşırım ama. Ben sanatını iyi bir şekilde ortaya koymaya çalışan ve sanatıyla da kendini kanıtlamış bir sanatçıyım. Asla babama yaslanmadım. Çoğu zaman söylemedim bile kimseye. İnsanlar benimle tanıştıktan sonra babamı kendileri öğrenirler. Birileri beni babamı söyleyerek tanıştırdıkları zaman utanıyorum, kimi zaman da kızıyorum. Ben hiç kullanmadım onu. Bu benim için büyük bir ayıp olurdu. Benim onun adıyla bir yerlere geldiğimi düşünmek kadar ayıp... Herkes kendi varlığıyla var bu dünyada; babanız isterse padişah olsun. "O padişah da sen nesin?" derler değil mi adama? Babamla gurur duyarım ama ben kendi adıma ne yapıyorsam onunla anılmak isterim. Bunu da kendi alanımda başardığımı düşünüyorum. Bu tavır da umarım başka insanlara örnek olur.

AYNI ZAMANDA BİR ANNENİN DE OĞLUSUNUZ...

Kardeşim yok. Annem hâlâ hayatta sağ olsun. Dünyaya gelmemi, gelişebilmemi, okuyabilmemi anneme borçluyum. Beni hayatta var eden kişi annem; kişiliğini aldığı kişi de babam... Beni yontup biraz daha iyi bir sanatçı yapan ise eşim... Her üçü de sağ olsun. İnsan ailesiyle adam oluyor. Çok sayıda kardeşim de var ama... Hayatın buluşturduğu, birbirimizi çeşitli yollarda seçtiğimiz, sizin gibi pek çok kardeşim var...

RÜZGÂR İSTASYONU

A. Adnan AZAR

aazar56@gmail.com

Taşlar, Fısıltılar ve Filinta

Büyüyünce en çok taşlara dokunup, sonra onlarla sarsıcı muhabbetler koyultacak olan **Filinta Önal**, 13 Aralık 1972'de sevdiği şehrin Bahçelievler'inde, 1. Cadde'de, Ankara taşından kesilmiş gün görmüş bir kaldırım taşının kıyısında bir evden doğru gördü dünyayı. Dünyanın, sarışın bir şaşkınlık olarak onu görmesi biraz zaman alacaktı. O sonra anne sesinin ardından gök gürültüsüne ve yağmura dikkat kesildi. Evdeki tanıdık yüzlerle nesnelere ve pencere camının ötesindeki kaldırım taşlarına, telaşlı adımlara, *beyaz ipek gibi yağın kara* baktı ve gördü: Dünya soğumaya yüz tutmuş ve yeniden biçim verilmesi gereken devasa bir taşı. Şiirlerle, şiirlere doğru büyüdü; doğruya kök saldı. Şiir, **Ahmed Arif** demektir baştan sona; Ahmed Arif se onun için uçsuz bucaksız bir hayat ve tükenmez bir baba. *Hasretinden Prangalar Eskittim*'in, uzun *'yasaklı zamanlar'*dan sonra yeniden yayımlanması en değerli sevinci. Büyük düş kırıklığıysa hep yanında olacağını düşündüğü babasının ellerinden kayıp yitişi. Yılların ardından **"Otuz Üç Kurşun"**un zihnindeki biçimine yek pare bir taşı yontarak, kendiliğinden ulaştı: Kuru, kurutulmuş, görünmez ama el yakan bir umarsızlığın aktığı bir dere yatağına yüzüstü kapaklanmış bir insan teki ve onun duman gibi savrulan poşusunda otuz üç merminin derin, onmaz ve gölgeli izi. **"Yıldız Paslanmış"** tersinden bir soru şimdi karşılığı olmayan keder alazlarına.

İlkokuldaki öğretmeni **Türkan Cansoy**'dan sonra başka hiçbir öğretmenini sevmeyi. Koca kafalı bilimle fazlaca yüzgöz de olmadı. Tutkusuz öğrenmekten, sevgisiz ve kusursuz öğretmekten hep uzak durdu. Ama matematik içindeki sınırsız haylazlığa yoldaş oldu. Büyük, dev taş kütleleri düşledi zihin denklemlerinin izinde. Düşleri onu Kiev'e, anıtsal heykellere, Şevçenko Akademisi'ne ve onu yıllardır bekler gibi duran bir güzel yüreğe, **Natalia**'ya taşıdı. Şimdi düşlerini, **Tolstoy** ailesinin genç kuşağından, yol arkadaşı Natalia ile paylaşır kuruyor önce. Gönül indiren, görmeyi, sonra kendi uzağına sessizce çekilmeyi göze alarak bilenmeyi bilen herkesle. İmge fırtınalarını içine sığdıramadığı atölyesi dar artık ona; dünya da.

Taşın ve metal'in içini görüyor. Elleri ve kalbiyle. Dünyanın bütün nehirleri oradan akıyor Filinta'ya. Rüzgârlar ve fırtınalar taşın kılcal damarlarında saklı. Oradan geliyor fısıltılar ve çılgınlıklar. Oradan uç veriyor Filinta Önal'ın öyküleri; sokaklardan, alanlardan yeryüzüne karışarak, yüzleşerek, ödeşerek büyüyor.

Taş varlık nedeni Filinta'nın. Doğanın belleğini silerek oluşturduğu bir omurga ve yeni bir söz diziminin ayrıksı ritmi içre vakur ve ama hep alan, sarıp sarmalayan sessizlik şiirinin izinde.

İlk ciddi okumaları, *Şeker Portakalı* ile başlayarak *Küçük Kara Balık* ve sonra *İnce Memet*'in yalın ve büyüleyici satırları. **Halil Cibran**'la **Rilke** vazgeçemedikleri. **Ataol Behramoğlu**, **Fakir Baykurt**, **Mahmut Makal**, **Adnan Binyazar** çocukluğunun tanış yazarları. **Ekrem Karaman**, **Orhan Peker**, **Orhan Taylan**, **Habip Aydoğdu**, **Hanefi Yeter**, **Tunç Tanışık** yakın bulduğu renk, devinim ve derinlik ustaları. **Hakan Erkmen** ve **Levent Tümer** neredeyse bebeklikten bu yana vazgeçemediği dostları.

Yürek gözü ve elleriyle, aslında tüm gövdesiyle taşı ve metali ve *her şeyi* kendi iklimleri içinde okunaklı yolculuklara dönüştürüyor her seferinde. *'Çöpten ateşe'*, düşün, düşüştün, duruş ve bakışın, kalkışmanın imgeleri. **"Buradayım ben; ya siz neredesiniz?"** diyor, soruyor; onun, giderek ne taş, ne metal olan öyküleri: **"Beni görmek, duymak zorundasınız. İçinizdeyim; şimdi ve daima!.."**